

Ústavní soud České republiky

Joštova 625

660 83 Brno-střed

Sp. zn. nepředchází

Stěžovatel: Mgr. David Zahumenský, bytem Lidická 700/19, 602 00 Brno

Stěžovatel je advokát a nemusí být před Ústavním soudem zastoupen.

Ústavní stížnost proti jinému zásahu orgánu veřejné moci, ze strany:

- **Vlády**, Úřad vlády České republiky, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1 - Malá Strana, PSČ 118 01 a **všech ministerstev, zejména pak Ministerstva zdravotnictví ČR**
- **Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu ČR**

1

Elektronicky

Přílohy: ústavní stížnost projednávaná zdejším soudem pod sp. zn. Pl. ÚS 25/20

Prezentace Nákaza COVID-19 a systém lůžkové péče ČR - prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM

I. ÚVOD

[1] Stěžovatel je ohromen tím, že vláda opět vyhlásila nouzový stav, ačkoli na jaře politikové opakovaně tvrdili, že je třeba se uskromnit jen na pár týdnů, nanejvýš měsíců. Současně stěžovatel nedokáže jako advokát pochopit, jak je možné, že jsme se jako právní a demokratický stát ocitli mimo veškeré dosud platné způsoby vládnutí.

[2] Stěžovatel rovněž jako advokát nerozumí tomu, jak je možné, že přestala fungovat soudní kontrola, která má sloužit jako jedna z brzd a má vyvážit excesy, kterých se snadno v honbě za neomezenou mocí dopouští exekutiva.

[3] Stěžovatel rovněž nedokáže pochopit, jak může být právní regulace určována skrze chaotická a neodůvodněná mimořádná opatření (opatření obecné povahy) a s tímtež obsahem během nouzového stavu krizovými opatřeními (která však mají být jiným právním předpisem).

[4] Poslanecká sněmovna také zcela rezignovala na plnění své funkce jako jedné z brzd exekutivy a dala vládě opět bianco šek na přijímání jakýchkoli omezení a zákazů, jaké si jen ministr Prymula, který dosud ani nedokázal získat bezpečnostní prověrku, vymyslí. Toto jednání poslanců jen prokazuje, že neexistuje pro občana žádná možnost, jak se domoci efektivní a rychlé ochrany před neústavními zásahy do práv a svobod člověka. To, že Parlament nefunguje, se projevilo i přijímáním části zákonů ve stavu legislativní nouze, aniž by pro to byly splněny podmínky a také tím, že byla přijata řada naprosto nevhodných zákonů.

[5] Stěžovatele se jako otce dětí například přímo dotýká zákon č. 349/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tímto zákonem se zavádí povinnost distanční výuky.

[6] Stěžovatel je tímto jednáním státu přímo dotčen na svém základním právu na život v demokratickém a právním státě, neboť takové jednání výkonné, zákonodárné a soudní vyústilo v celou řadu přímých zásahů do jeho základních lidských práv a svobod.

[7] Stěžovatel rovněž v důsledku činnosti vlády, která naprosto odporuje jakýmkoli principům odpovědného vládnutí.

[8] Není možné, aby se kvůli nemoci, která má minimální smrtnost (a podle údajů zveřejňovaných Ministerstvem zdravotnictví, které jsou jistě Ústavnímu soudu dobře známy) jsou mrtví v průměrném věku, který odpovídá tzv. naději dožití, omezovala základní přirozená práva člověka. Je přece všeobecně známo, že lidský rod doprovází od jeho počátku nemoci, ať již virové, či bakteriální, nebo takové, které mají jiný původ jako je třeba rakovina.

[9] Podle vyjádření předních českých odborníků, a to jak virologů, tak klinických lékařů, kteří se pohybují v nemocnicích na JIP, jde o nemoc jako je každá jiná. Stěžovatel soudu předkládá (přes svoje přesvědčení, že je to soudu známo) alespoň jeden důkaz – oficiální prezentaci staženou z webových stránek Ministerstva zdravotnictví ČR. Tato byla prezentována dne 3. 8. 2020 na oficiální tiskové konferenci ministerstva v souvislosti se zveřejněním mapy stupňů pohotovosti. Z prezentace *Nákaza COVID-19 a systém lůžkové péče ČR - prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D.¹*, FCCM stěžovatelka vyzdvihuje tyto závěry:

„Počty a průběh COVID-19 u pacientů v ČR nejsou důvodem považovat onemocnění za více “závažné” než jiná infekční onemocnění, která mohou mít těžký nebo smrtelný průběh ...”

„Mějme stále na paměti, že na některé nemoci se umírá a nadále i bude a že úmrtí na COVID-19 není známkou selhání péče nebo někoho jiného ...”

„COVID-19 je nutno vnímat jako další infekční onemocnění, na jehož přítomnost si musíme v našich životech zvyknout a adaptovat ...”

[10] Stěžovatel se proto nedomnívá, že by v současné situaci existoval jeden jediný důvod, a vláda nic podobného nikdy neprokázala, aby docházelo k tak drastickým zásahům do samotných základů právního státu, praktickému zrušení právní jistoty a předvídatelnosti práva a znemožňování řádného výkonu advokacie. V této souvislosti stěžovatel předpokládá, že si soudci Ústavního soudu zjistili všechny relevantní informace.

[11] Stěžovatel se dovolává ochrany ze strany Ústavního soudu tak, aby **měl vůbec k dispozici efektivní vnitrostátní prostředek nápravy ve smyslu čl. 13 Úmluvy**. Přitom generální tajemník Rady Evropy poznamenal, že jakákoli nouzová opatření „by měla být v souladu s ústavou [...] a případně podléhat přezkumu ústavním soudem“. (Respecting democracy, rule of law and human rights in the framework of the COVID-19 sanitary crisis - 7 April 2020). **Benátská komise zdůraznila ve stanovisku z 16. 4. 2020 (CDL-PI(2020)003) význam soudního přezkumu, pokud jde o vyhlášení a prodloužení nouzového stavu. Ve svém stanovisku CDL-AD(2011)049 Benátská komise zdůrazňuje, že "vládní agentury musí fungovat v rámci zákona a jejich opatření musí podléhat soudnímu přezkumu"**.

[12] Stěžovatel poukazuje na to, že již opakovaně v rámci vyhlášení nouzového stavu nebyl respektován čl. 6 odst. 1 ZOB, podle kterého „Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně a

¹ <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/08/N%C3%A1kaza-COVID-19-a-syst%C3%A9m-l%C5%AF%C5%BEkov%C3%A9-p%C3%A9%C4%8De-%C4%8CR.pdf>

v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají. Podrobnosti stanoví zákon.“Zde lze poukázat na analýzu z pera místopředsedy ČAK, advokáta Tomáše Sokola.² Stěžovatel dále namítá, že pro vyhlášení nouzového stavu nebyly splněny podmínky "veřejného ohrožení státní existence" ve smyslu čl. 15 Úmluvy (viz *Lawless v. Irsko* č. 3, 332/57). Ostatně příslušná usnesení vlády neobsahují vůbec odůvodnění.

II. Právo na život v demokratickém právním státě

[13] Stěžovatel je přesvědčen, že činností exekutivy, soudů a do jisté míry i obou komor Parlamentu došlo k přímému zásahu do jeho práv.

[14] Nejprve jde o zásah do práva zaručeného v čl. 1 Listiny základních práv a svobod. Podle tohoto článku jsou lidé svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné. Tento článek byl opakovaně porušen všemi mimořádnými i krizovými opatřeními, aniž by se vláda anebo ministerstvo zdravotnictví obtěžovalo svoje kroky jakkoli zdůvodnit. Vykřikování hesel o tom, jak budou přeplněné nemocnice, aniž by si stát zpracoval jednu jedinou analýzu, aniž by komunikoval s lékaři z klinické praxe, s ústavními právníky, s ekonomy a aniž by občanům řekl, do kdy a jaká opatření budou, jaké budou důsledky a jak budou negativní následky řešeny (kromě toho, že se stát zadlužil všechny své občany a vážně ohrozil budoucnost všech), je naprosto nedostatečným odůvodněním, dochází-li k bezprecedentním zásahům do všech lidských práv a svobod, a to dokonce do těch, která jsou tzv. přirozenými právy, jimiž mohou disponovat jen a jedině občané.

[15] Stěžovatel v tomto bodě odkazuje na nedávno zveřejněný **dokument Rady Evropy, který se týká právě nedodržování demokratických pravidel během údajného boje s koronavirem** (dostupný ve zkrácené české verzi zde <https://www.uouu.cz/respekt-k-nbsp-demokracii-pravnimu-statu-a-nbsp-lidskym-pravum-behem-pandemie-covid-19/d-44699>). Z tohoto materiálu stěžovatel pro podporu svých tvrzení vyjímá následující:

- a. Při přijímání opatření v době nouze je třeba dodržovat principy právního státu a demokracie. Zejména se jedná o:
  - i. **Princip legality.** Základním principem právního státu je, že výkon státní moci musí být v souladu s právem, přičemž právo v této souvislosti zahrnuje nejen akty parlamentu, ale také

² Místopředseda ČAK Tomáš Sokol: O nouzovém stavu a jeho účinnosti. Advokátní deník. Dostupné z <https://advokatnidenik.cz/2020/03/23/mistopredseda-cak-tomas-sokol-o-nouzovem-stavu-a-jeho-ucinnosti/>

například mimořádná nařízení vlády, **pokud mají ústavní základ.**

- ii. **Omezené trvání nouzového stavu a mimořádných opatření.** Během nouzového stavu mohou vlády získat pravomoc vydávat právní předpisy (nařízení), nicméně tato pravomoc by měla být omezena dobou trvání stavu nouze a zároveň by veškeré právní předpisy přijaté během stavu nouze **měly zahrnovat jasná časová omezení doby trvání těchto výjimečných opatření.**
- iii. Princip nezbytnosti. Omezený rozsah legislativy přijímané ve stavu nouze a princip nezbytnosti vyžaduje, aby **mimořádná opatření modifikovala běžná pravidla a postupy demokratického rozhodování v co nejmenším rozsahu.**
- iv. **Rozdělení pravomocí a kontroly výkonné moci v nouzovém stavu.** Orgány moci výkonné by měly být schopny jednat rychle a efektivně, což může vyžadovat přijetí jednodušších rozhodovacích postupů. Parlamenty musí mít pravomoc kontrolovat moc výkonnou, zejména by měly ověřovat, zda jsou nouzové pravomoci výkonné moci stále oprávněné, a zároveň by měly mít možnost rozhodnutí moci výkonné změnit či zrušit. **Současně by měly být zachovány klíčové funkce soudnictví, zejména ústavního soudnictví, aby bylo možné posoudit omezení lidských práv zavedená nouzovou legislativou.**

[16] Žádný z těchto bodů nebyl v ČR od března 2020 až do okamžiku podání této stížnosti dodržen. Je povinností Ústavního soudu se konečně zastat lidských práv a po výkonné i zákonodárné moci vyžadovat dodržování veškerých pravidel, která jsou vytvořena pro její kontrolu.

[17] Stěžovatel rovněž poukazuje na **Stanovisko Rady evropských advokátních komor (CCBE) ohledně systémových rizik zasahujících do principů právního státu v době pandemie,**³ podle kterého i v době nouzového stavu musí platit zejména následující limity:

- „stav nouze“ a „zvláštní pravomoci“ **musí mít vždy oporu v zákoně (případně ústavním zákoně) a musí být o nich hlasováno v parlamentu,**
- trvání nouzových opatření musí být časově omezeno a může být prodlouženo jedině dalším zákonem schváleným parlamentem,

³ <https://advokatnidenik.cz/2020/06/11/rizika-pro-pravni-stat-a-potreba-posilovani-systemu-pravni-pomoci-v-eu/>

- **přijatá mimořádná opatření musí být potvrzena zákonem odhlasovaným v parlamentu se stanovením doby jejich účinnosti**, jejímž uplynutím přestávají platit,
- **opatření musí být přiměřená a musí respektovat základní lidská práva a svobody garantované Chartou a mezinárodními smlouvami a úmluvami**,
- **soudní přezkum všech opatření musí být zaručen a nelze jej nikterak omezit**,
- **po dobu trvání nouzových opatření musí být advokátům za všech okolností umožněno plnit svou společenskou roli – ochranu práv a oprávněných zájmů jednotlivců a organizací včetně pomoci těmto subjektům při realizaci jejich práva na přístup ke spravedlnosti**.

[18] Stěžovatel se domnívá, že bylo porušeno jeho právo na to, aby byla státní moc držena v předem vymezených mezích v souladu s čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a aby nebyl nucen dělat nic, co mu neukládá zákon tak, je mu to zaručeno v čl. 2 odst. 3 Listiny.

[19] **Stěžovatel se rovněž domnívá, že uvedenou činností exekutivy, moci zákonodárné i soudní bylo porušeno tzv. materiální jádro Ústavy definované v čl. 9 odst. 2 Ústavy: *Změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je nepřipustná.***

[20] Dle názoru stěžovatele od března 2020 dochází k systematickým změnám podstatných náležitostí právního státu a toto jednání státu výrazně zasahuje do práv stěžovatele.

[21] Pokud jde o konkrétní kroky moci výkonné, jimiž jsou uvedená práva porušována, stěžovatel pouze odkazuje na všechna mimořádná a krizová opatření, která dosud byla vydána.

[22] Pokud jde o činnost soudní, stěžovatel namítá naprostou ztrátu důvěry v nezávislost moci soudní, která je způsobena jednak činností Městského soudu v Praze při přezkumu mimořádných opatření, kdy se tento soud opakovaně vyhýbá své povinnosti věcně o opatřeních rozhodnout.⁴ Dále je dána výrokem ministryně spravedlnosti Marie Benešové, chováním se některých ústavních soudců a v neposlední řadě mimořádně kontroverzní činností nového předsedy Nejvyššího soudu Petra Angyalossyho a kupř. jeho pohrdavé až vyhrožující vyjadřováním se o

⁴ Viz např. <https://www.davidzahumensky.cz/2020/08/17/rouskova-odysea/> nebo <http://stavbeznouze.cz/blog/kdyz-strach-soudcu-ovlivnuje-nase-zivoty/>

možnostech žádat náhradu škody za pro mnohé podnikatele trýznivá a existenci ohrožující opatření státu.

[23] Činností Parlamentu byl stěžovatel zasažen např. výše uvedeným zákonem č. 349/2020 Sb., který výrazně zasahuje do jeho rodičovských práv. Ačkoli je kupř. syn stěžovatele nadán mimořádnou inteligencí, což je potvrzeno testy Mensa, hrozí mu, že nebude dlouhodobě vzděláván tak, aby tuto schopnost a dar mohl rozvíjet ku prospěchu společnosti, což považuje stěžovatel za nepřijatelné. Současně je jako otec v případě zavedení opětovné distanční výuky značně znevýhodněn, pokud jde o možnost získávat prostředky pro obživu rodiny, neboť musí podstatnou část svého dne věnovat právě vzdělávání dětí, ačkoli je školní docházka v ČR řešena z peněz daňových poplatníků na veřejných školách. Navíc si je stěžovatel vědom toho, že vzhledem ke kvalitě školy, kterou jeho syn navštěvuje právě s ohledem na jeho talent, je právě jen pedagogický sbor této školy připraven syna adekvátně jeho talentu rozvíjet. Není povinností stěžovatele zajišťovat svým dětem finančně nákladné soukromé vzdělávání, má-li zájem o to, aby jim bylo zajištěno alespoň základní vzdělání.

[24] Stěžovatel si neumí představit, jak může konkrétně tyto zásahy doložit. Jestliže soudci Ústavního soudu od jara 2020 respektovali doporučení vlády a zdržovali se na území ČR a sledovali pečlivě a podrobně kroky vlády, musí jim být zřejmé, že k těmto omezením dochází. Stěžovatel byl již dříve Ústavním soudem poučen, že tento soud nestojí o dokládání zásahů do práv novinovými články či odbornými analýzami.

[25] Každý den musí stěžovatel čelit opatřením, která jsou den za dnem nesmyslnější. Ke změnám přitom dochází ve zběsilém tempu, kdy o právní jistotě a předvídatelnosti práva nemůže být vůbec řeč. Stěžovatel nemůže svobodně cestovat, dle aktuálního rozmaru vlády nebo některého ministra nemůže svobodně opustit ČR a vrátit se, aniž by se musel podrobovat nesmyslným opatřením. Nemůže posílat své děti do školy, aniž by jim musel zahalovat obličej. Sám stěžovatel by bez zahaleného obličej dokonce neměl nárok ani na zdravotní péči. Pokud tzv. regulační poplatky Ústavní soud odmítl jako protiústavní, jak je možné, že je zahalený obličej předpokladem pro realizaci práva na přístup ke zdravotní péči i dalších práv?

[26] Stěžovatel si ovšem ani nemůže být jistý, zda se mu potřebného ošetření dostane. Nemůže realizovat svou potřebu kulturního života. Je ohrožen obrovským dluhem a musí se neustále obávat o to, jak budou žít jeho děti, zničí-li státy svobodu a společnost. Nemůže svobodně podnikat, protože si klienti na obcích nejsou jisti tím, zda se vůbec mohou ve větším počtu se stěžovatelem setkat. Podobně je omezována možnost podnikání advokátů, když jsou bezohledně omezováni a ničení podnikatelé.

[27] Bez všech těchto a mnoha jiných aspektů života nepovažuje stěžovatel život za odpovídající požadavkům na kvalitu života občana v 21. století. Jestliže soudci žijí ve svých slonovinových věžích, měli by se dozvědět, že řadoví občané trpí následky opatření, které přijímá jejich vlastní stát.

[28] Proto stěžovatel poukazuje na to, že jako občan ČR nemá pod pohrůžkami policí a pokutami jinou možnost, než opatření státu přijímaná v údajném boji s koronavirem respektovat. Zbývá musí sice právo na odpor dle čl. 23 Listiny, v soulad se kterým občané mají právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený Listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny, ale jako advokát spoléhá ještě pořád (předtím, než se chopí ochrany svých práv a práv svých blízkých sám) na ochranu, kterou má lidským právům poskytnout Ústavní soud.

III. Zásah do práva na výkon advokacie a svobody podnikání

[29] Stěžovatel je mimořádnými opatřeními ministerstva zdravotnictví a krizovými opatřeními vlády zasažen již od března 2020 na svém podnikání stejně jako většina jiných podnikatelů. Mnoho podnikatelů do své práce dalo srdce a když samozřejmě také značné finanční prostředky. Očekávali, že budou moci realizovat svoje právo zajištěné v čl. 26 Listiny a budou se moci živit poctivou prací.

[30] Stěžovatel je seznámen s tím, že jako podnikatel nese určité riziko neúspěchu, které je vykoupeno velkou mírou svobody, ale to platí jen v situacích, které jsou „normální“. Jestliže stát nastaví neústavní prostředí, které odporuje přirozeným právům člověka a občana a je dokonce nemorální a v rozporu se spravedlností, není možné, aby podnikatelé uplatňovali svoje právo na dosahování štěstí prostředky, které uznají za vhodné a aby se reálně mohli prací živit.

[31] Stěžovatel např. v loňském roce lektoroval semináře pro zastupitele, což samozřejmě přes všechny zákazy a příkazy a další kroky vlády, které spočívají v neodůvodněném hysterickém děšení obyvatel, nepřichází v úvahu.

[32] Omezení druhých podnikatelů a územních samospráv v jejich normální činnosti má lavinový efekt pro ostatní podnikatele. Stát jim těmito opatřeními přímo zasáhl do práva žít se poctivou prací a podnikat.

[33] Advokáti hrají podstatnou roli při výkonu spravedlnosti a pomáhají zprostředkovat přístup jednotlivců k soudům a dalším orgánům veřejné moci. V tomto smyslu viz Chartu základních principů evropské advokacie & Etický kodex advokátů Evropské unie, citovanou výše v poznámce pod čarou 11, s. 7, bod 6, kde je advokát

popsán mimo jiné jako „nepostradatelný aktér při řádném výkonu spravedlnosti“. Viz také s. 9, princip (i), „Respektování zásady právního státu a řádného výkonu spravedlnosti“.

[34] Stěžovatel namítá, že v důsledku vydávání zákonů, krizových opatření a opatření obecné povahy v souvislosti s výskytem koronaviru /označovaného jako SARS CoV-2/ došlo a od března 2020 stále **dochází k takovému narušení stability právního řádu a předvídatelnosti práva, že je prakticky znemožněno, aby advokáti plnili svou roli**. Je takřka nemožné, aby stěžovatel svým klientům poskytl radu ohledně toho, co je dnes (natož pak, co bude zítra) v souladu s právem, za co mohou být pokutováni apod. Tato disrupce právního řádu nemá snad v dějinách dosud obdoby.

IV. Návrh

[35] Stěžovatel navrhuje, aby Ústavní soud vydal tento nále:

- **Vláda vyhlášením nouzového stavu usnesením vlády ze dne 30. září 2020 č. 957 bez splnění podmínek podle čl. 5 a 6 ústavního zákona o bezpečnosti porušila ústavní pořádek ČR a tím neústavně zasáhla do základních práv a svobod stěžovatele.**
- **Vláda krizovým opatřením vydaným usnesením vlády ze dne 30. září 2020 č. 958 bez splnění podmínek podle čl. 5 a 6 ústavního zákona a nerespektováním pravidel nastavených v krizovém zákoně, jakož i v ústavním pořádku ČRm porušila ústavní pořádek ČR a tím neústavně zasáhla do základních práv a svobod stěžovatele.**
- **Vláda, ministerstvo zdravotnictví, a další ministerstva v důsledku své činnosti i nečinnosti v souvislosti s výskytem koronaviru /označovaného jako SARS CoV-2/ v rozporu s ústavním pořádkem porušily právo na život v právním a demokratickém státě zaručené v čl. 1 Listiny základních práv a svobod, právo na to, aby se státní moc držela ve vymezených mezích zaručené v čl. 2 odst. 2, právo na to, aby jako občan mohl dělat vše, co není zakázáno zákonem, které je zaručeno v čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a právo na ochranu před nepřípustnou změnou podstatných náležitostí demokratického a právního státu a právo na svobodu podnikání a právo na získávání prostředků pro své živobytí a živobytí rodiny prací v čl. 26 odst. 1 a 3 Listiny. Porušeno bylo také právo na ochranu před zasahováním do soukromého a rodinného života stěžovatele ve smyslu čl. 8 odst. 1 a 2 Úmluvy.**

[36] Stěžovatel se domáhá toho, aby Ústavní soud deklaroval porušení jeho **výše uvedených práv a svobod, zakázal vládě, ministerstvu zdravotnictví a**

dalším orgánům České republiky pokračovat v porušování těchto práv, a přikázal jim jeho práva a svobody respektovat.

Stěžovatel